

Aardrijkskunde

Thema / onderwerp

Aardrijkskundeles met gebruikmaking van de geografische vierslag.

Betekenis

Welke betekenis heeft het thema / onderwerp voor de kinderen? Hoe leg je de relatie met de beginsituatie?

Aan de hand van foto's uit hun eigen omgeving, gaan de leerlingen bewust kijken naar de inrichting van deze omgeving. Als uitgangspunt stel ik de vraag waarom de school staat, waar hij staat (in de wijk staan veel woningen en flats; er wonen veel kinderen. Is er genoeg ruimte voor de natuur?).

Gebruikmaken van een overzichtsfoto van vroeger zou betekenen dat deze les ook in het domein Tijd valt.

Bedoeling

Welke bedoeling heb je met deze activiteit? Basiskenmerken, brede ontwikkeling, specifieke kennis, vaardigheden en attitudes?

De kinderen krijgen een aardrijkskundeles, waarin ze bewust naar hun leefomgeving gaan kijken. Ik maak gebruik van de geografische vierslag. Deze bestaat uit 4 stappen. Eerst gaan de kinderen waarnemen; wat zien ze op de foto?. Daarna gaan ze herkennen; waar hebben ze dit nog meer gezien? Hierna gaan ze verklaren; waarom hier? Als laatste stap kunnen ze hun waardering uitspreken; is het goed zoals dit is, kan het beter of anders?

De bedoeling is dat de leerlingen bewust om zich heen gaan kijken en vragen gaan stellen over hun omgeving en de inrichting hiervan.

Kijkend naar de Tule leerlijnen, domein OJW, valt deze les onder:

Ruimte

Kerndoel 47

De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika, met tussendoel voor groep 3/4:

W O N E N

- inrichting van de eigen straat:
  - 0 soorten huizen
  - 0 groenvoorzieningen
  - 0 andere straten (woonerf, hofje)
  - 0 voorzieningen ten behoeve van verlichting, televisie, riolering, parkeren, voetgangers, spelen

Ruimte

Kerndoel 50

De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld, met als tussendoel voor groep 3/4:

M E N T A L M A P

Dit is een kaart die mensen in hun hoofd hebben van hun eigen omgeving, van Nederland, Europa en de wereld. Bijvoorbeeld de mental map van Nederland: uit je hoofd een beschrijving kunnen geven van:

- waar de provincies liggen;
- welke belangrijke steden je (successievelijk) passeert als je met de trein van Groningen naar den Haag rijdt;
- welke provincies grenzen aan Duitsland en aan België;
- waar de meeste droogmakerijen voorkomen;

- waar je de meeste kans hebt op gebieden met reliëf;
- welke borden je moet volgen als je vanuit Utrecht met de auto naar Meppel moet;

enzovoort.

Voor groep 3/4 gaat het om een mental map van hun directe omgeving.

Tijd

Kerdoel 51

De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

INFORMATIE OVER HEDEN EN VERLEDEN, EN HISTORISCHE BRONNEN

- kenmerken van objecten in de eigen woonplaats (huizen, kerken, oude gebouwen, monumenten)

Fasering	Inhoud	Didactische werkvorm <i>Hoe leid en begeleid je? Wat doe jij als leerkracht?</i>	Leeractiviteit <i>Wat doet de leerling?</i>	Organisatie / bronnen <i>- Welke ruimte kies je? - Welke materialen en leermiddelen heb je nodig? - Welke groeperingsvorm hanteer je? - Welke bronnen heb je geraadpleegd?</i>
Start <i>- Hoe start je de activiteit? - Hoe maak je jouw bedoelingen duidelijk? - Hoe wek je de belangstelling? - Hoe sluit je aan bij de beginsituatie?</i> Duur: 10-15 minuten	De leerkracht begint met een gesprekje over de plaats van de school in de wijk. Waarom staat de school hier? Het gesprek gaat richting de grote hoeveelheid mensen die in deze wijk wonen en naar de vraag of er nog genoeg ruimte is in de wijk voor de levende natuur De bedoeling van de les wordt duidelijk. De leerlingen krijgen een foto van de omgeving op het digibord en gaan aan de hand van de geografische vierslag vragen beantwoorden. Er is een voorbeeld gemaakt en deze wordt klassikaal besproken, zodat iedereen de bedoeling snapt.	Gespreksleider Open vragen stellen Uitleg opdracht	Anticiperen	Klaslokaal Groepjes van 3 á 4 kinderen Grote flappen Google Earth Digibord
Voortgang <i>- Beschrijf de inhoud. - Hoe houd je de belangstelling vast? - Hoe werk je doelgericht? - Hoe verwerk je de instructies? - Op welke manier ga je rekening houden met verschillen?</i> <i>Zie specifieke aanwijzingen vanuit de vak- / vormingsgebieden.</i> Duur: 15-20 minuten	De kinderen krijgen een foto op een groot werkblad, met daarop 4 vakken. In elk vak moeten ze het antwoord op de volgende vragen opschrijven: <ul style="list-style-type: none"> • wat zie je?, • waar heb je dit nog meer gezien?, • waarom hier?, • is het goed zoals het is?. Mocht de opdracht te moeilijk zijn, kan deze les ook klassikaal gegeven worden.	Observeren Op gang helpen	Zelfstandig werken	
Einde activiteit <i>- Hoe sluit je de activiteit af? - Wat doe je met het geleverde werk? - Hoe ga je na of de doelstellingen zijn bereikt?</i> Duur: 10 minuten	De resultaten worden klassikaal besproken, waarbij de groepjes allemaal aan bod komen. Als alle 4 de vragen besproken zijn, worden de resultaten, de eindconclusie, samengevat. Als vervolg hierop kan de rekenles worden uitgevoerd. De leerlingen maken samen een grote (eventueel ruimtelijke) plattegrond van de wijk en proberen meer ruimte te scheppen voor stukjes groen.	Gespreksleider Reflecteren Herhalen van begrippen: omgeving, wat zie je en waarom en wat vind je ervan. De stappen worden nog een keer herhaald.	Inbrengen van observaties, komen tot conclusie.	

1. Wat zie je?

**2. Waar heb je dit
meer gezien?**

3. Waarom staat het hier?

4. Is het goed zo?